

skega predsednika več okrajev v banovini združiti v okrožni inspektorat ter mu določiti sedež. Na čelu takega več poglavarstev obsegajočega inspektorata stoji poseben inspektor. Dosedanji veliki župani se morejo po odredbi čl. 21. postaviti ali za pomočnika bana ali pa za okrožnega inspektorja. Okrožni inspektorji (§ 22.) so pomožni organi bana v vseh poslih javne varnosti in v vseh tistih, ki jih minister notranjih zadev na predlog bana odredi, ter v imenu bana vršijo nadzorstvo nad sreskimi upravami.

Kakor določajo prehodne naredbe, začne poslovanje v banovinah najdlje v roku 2 mesecev, odkar stopi ta zakon v veljavo, obenem pa preneha poslovanje dosedanjih velikih županstev. Zakon o oblastni in sreski samoupravi od 26. IV. 1922 se ukinja. Osojbe

samoupravnih korporacij (teles) se stavlja na razpoloženje.

Pripominjamo še, da znaša število prebivalstva v posameznih banovinah: savska 2,320.000, donavska 2,120.000, vardarska 1,405.000, drinska 1,400.000, moravska 1,200.000, dravska 1,040.000, vrbaska 850.000, primorska 800.000, zetska 740.000.

Površine posameznih banovin bodo v kvadratnih kilometrih: vardarska 39.566, savska 36.897, zetska 32.322, drinska 29.273, donavska 28.160, moravska 25.721, vrbaska 20.558, primorska 19.417, dravska 15.936.

Okraj Črnomelj pride pod savsko banovino, ki ima svoj sedež v Zagrebu. Okraj Čabar pride pod dravsko banovino, Medjimurje k savski banovini. Prekmurje se je priključilo naši dravski banovini.

Zakon o učiteljskih.

Njegovo Veličanstvo kralj je 27. septembra na predlog ministra prosvete in po zaslišanju ministrskega predsednika podpisal zakon o učiteljskih, ki je objavljen v »Službenih Novinah«. O podrobnostih tega zakona objavljamo naslednje:

Državna učiteljska z enotnim poukom.

Učiteljska so namenjena strokovni izobrazbi učiteljev narodnih šol s tem, da se jim posreduje splošna in strokovna priprava, da se jim vzgaja v duhu državnega in narodnega jedinstva in verske strpnosti ter da se jim pripravi za njihovo nacionalno in prosvetno-kulturno delovanje med narodom in zlasti za poželje. Pouk je na vseh učiteljskih enoten. Učenci ne plačujejo ne vpisnine ne šolnine. Učiteljska so moška ali ženska. V izjemnih primerih se lahko dovoli mešana učiteljska. Učiteljska morajo imeti internate, to je, zavode, kjer skupno pod nadzorstvom stanujejo dijaki. Mešana učiteljska ne smejo imeti internata z dijaki in dijakinjami. Minister prosvete bo izdal poseben pravilnik o šolski opremi, o profesorskih in dijaških knjižnicah, o knjižnici dijaških učbenikov. Profesorske knjižnice se lahko na podlagi posebnega dovoljenja ministra prosvete poslužuje tudi občinstvo v sedežu učiteljske. Kar se tiče zasebnih učiteljskih, se nova ne smejo ustanoviti. Stara, sedaj obstoječa zasebna učiteljska morejo ostati dalje, ako se popolnoma podreduje predpisom tega zakona.

Dolžnost oblastne samouprave.

Učiteljska se odpirajo ali zapirajo z ukazom Njegovega Veličanstva kralja na predlog ministra prosvete in po zaslišanju predsednika ministrskega sveta. Poleg zgradbe za učiteljske kot tako mora učiteljske razpolagati s stanovanji za ravnatelja, ekonoma in slugo, oziroma za hišnika ter z dvoriščem, vrtom in zemljiščem za praktično vežbanje v poljedelskih predmetih. Poleg učiteljskih obstoja kakor doslej ljudska šola kot vадница. Vsako učiteljske ima svoje posebno področje, s katerega sprejema dijake. Zaradi duhovnega jedinstva in plemenskega zblizevanja lahko minister prosvete dovoli sprejem dijakov in dijakinj z drugih področij. Oblastna samouprava je dolžna postaviti učiteljsku svojega oblastnega področja stavbe in potrebno zemljišče za poljedelski pouk na razpolago.

Določbe o pouku in vzgoji.

Pouk traja pet let in ne več štiri leta, kakor doslej. Ta določba velja od sedanjega šolskega leta naprej za vse letnike, torej tudi za tiste, ki že obstojajo. Kakšni predmeti se naj poučujejo, bo določil minister prosvete po zasli-

šanju direktorjev učiteljskih in Glavnega prosvetnega sveta. Gradivo v posameznih razredih bo moralo biti na primerni znanstveni višini. Vsako šolsko leto se naj priredijo najmanj štiri poldnevni izleti in po možnosti vsaj eden celodnevni izlet. Podrobnejše določbe o tem bo izdal minister prosvete. V vsakem oddelku prvega in drugega razreda ne sme biti več kot 40 dijakov, v ostalih pa do 30. Poleg učiteljske obstojajo vадnice, ki so sestavni del učiteljske. Pouk na njih se vrši po zakonu o narodnih šolah. Na učiteljskih se lahko ustanavljajo posebne šole in tečaji, na primer zabavišča, gospodinske šole, poljedelske in gozdne šole, pripravljalni tečaji za šole slepih in gluhonemih, šole za nezadostno razvito dečo in drugi gospodarski tečaji za izpopolnitev učiteljskih pripravnikov. Za izobrazbo nastavnikov na meščanskih šolah se uvedejo na moškem učiteljsku v Beogradu višji učiteljski tečaji, ki bodo trajali dve leti in v katere se bo sprejelo vsako leto do 30 učiteljev narodnih šol z najmanj 3—5 letno službo in s položenim praktičnim učiteljskim izpitom.

Šolsko leto, vpisovanje učencev in dijaške organizacije.

Šolsko leto se pričinja 11. septembra z vpisom dijakov in se zaključuje z 10. septembrom prihodnjega leta. Vpisi in izpiti trajajo nadalje do 16. septembra. Predavanja prenehajo 10. julija, v V. razredu pa 30. maja. Šolsko leto se deli na tri tromesečja, prvo traja do konca novembra, drugo do konca februarja tretje do konca maja, oziroma do 10. junija. Letni uspehi se sporočajo dijakom 28. junija z običajnimi svečanostmi. Vsako učiteljske mora natisniti svoje letno poročilo. Počitnice trajajo od 28. junija do 31. avgusta vključno. Ob sobotah popoldne ni predavanj. Minister prosvete bo izdal podrobno odredbo o pouka prostih praznikih. Vpis traja od 11. do 16. septembra s predložitvijo vpisne prijave in potrebnih dokumentov. V izjemnih primerih sme učiteljski zbor dovoliti dijaku vpis do 30. septembra, po tem roku do 10. oktobra pa minister prosvete. V prvi razred učiteljske se sprejemajo dijaki srednjih šol z nižjim tečajnim izpitom na podlagi posebnega sprejemnega izpita, ki ga bo predpisal minister prosvete. Nadalje učenci s štirimi meščanskimi šolami, ako položijo poseben sprejemni izpit Učiteljske ne sprejemajo privatnih učencev, niti dovoljujejo privatnih izpitov. Minister prosvete bo po zaslišanju Glavnega prosvetnega sveta predpisal pravilnik o vedenju dijakov v šoli in izven nje ter o načinu kaznovanja. Dijakom so dovoljena udruženja za umno in moralno ter telesno izpopolnjevanje, vendar ne na plemenski ali verski podlagi. Članstvo v vseh drugih društvih, z izjemo

društev Rdečega pomladka je prepovedano. Dijaki polagajo po končanem V. razredu diplomski izpit in prejmejo v primeru, da so izpit položili, diplomu za učitelje narodnih šol.



POLITIKA

V NAŠI DRŽAVI.

O razdelitvi države na banovine poročamo na drugem mestu.

Zaključek pogajanj med nami in Bolgarijo. Dne 1. oktobra so bila zaključena v Pirotu obmejna pogajanja med Jugoslavijo in Bolgarijo. Dosežen je bil ugoden uspeh glede na razna nerešena vprašanja, zlasti glede na promet na dvolastniških posestvih in glede na varnost ob meji. Naši in bolgarski odposlanci so došli v Piroto do sporazuma, ki bo predložen obema vladama v odobritev.

Kakor z Bolgari se je poravnala naša vlada z Madžarsko na pogajanjih v Beogradu, ki so bila te dni zaključena. S posebno pogodbo so urejena vprašanja obmejnega prometa prebivalstva in blaga med obema obmejnima conama. Urejeno je vprašanje dvolastnikov in vprašanje nadzorstva meja.

Trgovska pogodba z Rumunijo na vidiku. Potem, ko je naša vlada srečno dokončala trgovinska pogajanja s Španijo, se pripravlja sedaj, da sklene enako trgovinsko pogodbo tudi z Rumunijo. Rumunija je pred kratkim dobila nov carinski zakon, uvedla nove tarife in določila, da bo tista država, ki po preteku pol leta, odkar stopi zakon v veljavo, ne bo sklenila z Rumunijo trgovinske pogodbe, morala plačevati maksimalne tarife.

Državni prazniki. Njegovo Veličanstvo kralj je podpisal in proglasil zakon o državnih praznikih za državne uslužbenke. Po nedeljah, državnih praznikih, verskih praznikih in dnevih krstne slave državni uslužbenci niso v službi. Državna praznika sta dva: rojstni dan Njegovega Veličanstva kralja in dan ujedinjenja. Na Vidovdan se bodo vršile po cerkvah službe božje kakor doslej v spomin v vojnah padlih junakov. Na dan državnih praznikov se smejo z državnih zgradb razobesiti le državne zastave. Te zastave se morajo te dni razobesiti z vseh državnih in samoupravnih uradov, kakor tudi raz zgradb javnopravnega značaja, v mestih in trgih tudi z mestnih hiš. Verski prazniki državnih uslužbencev za rimokatoliške so: Božič (2 dni), Novo leto, sv. Trije kralji, sv. Jožef, Marijino oznanenje, Velika noč (drugi dan), Te-lovo, sv. Peter in Pavel, sv. Ciril in Metod, Vnebovzetje Marije Device, Vsi sveti in praznik Brezmadežnega spočetja Marije Device (8. decembra).

V DRUGIH DRŽAVAH.

Nemški zunanji minister umrl. Dne 3. oktobra je umrl na možganski kap nemški zunanji minister dr. Stresemann. Stresemann je bil star 51 let in po celem svetu znana politična oseba.